

A MAGYAR HEGEDŰ ÜNNEPÉN A PESTI VIGADÓBAN

Egy év halasztás után a Pesti Vigadó zöld jelzésére Szecsődi Ferenc Liszt-díjas, Érdemes és Kiváló művész, a Magyar Hegedű Ünnepe rendezvénysorozatának megálmodója, szűk két héttel a június 5-ei megnyitó előtt élesítette meghívását a programok résztvevői felé. Lóhalálában mégis elkészültek az egyedi, különlegesen szép plakátok (Véber Noémi képzőművész-tanár keze munkáját dicséri), intenzíven próbálták a fellépő szólisták, együttesek. Csupán a hangszerkészítők állítottak ki kevesebb vonós hangszert a megszokottnál, no és elmaradt a kulináris élmény is, a hagyományos borkóstolás Somodi Sándor ásothalmi pincészetének természetű, terroir boraiból. Utóbbi annál is inkább sajnálatos, mert a borász a jeles alkalomra Kovács Dénes hegedűművész, a néhai zeneakadémiai rektor tiszteletére palackozott ünnepi kiadással készült.

Trianon Emlékműsor

Mielőtt azonban az események taglalására rátérnék, engedje meg nekem az olvasó, hogy rövid kitérőt tegyek. Adria nyaralásunk Dalmáciában, s az ottani magyar történelmi emlékek – Zára, Trau, Klissz, Spalato, Raguza – erősítették meg bennem azt a szándékot, hogy a hegedű ünnep előestéjén átélt emlékhangversenyről is ejtsék néhány méltató szót, amelyet a Magyar Művészeti Akadémia rendezett a trianoni szerződés ratifikálásának 100. évfordulója alkalmából. Annál is inkább, mert az értő gondossággal szerkesztett műsorban a versek, prózák mellett bőséggel elhangzottak hangversenytermekben viszonylag ritkán játszott, ugyanakkor az emlékezés katarziszt erősítő zenedarabok is. Az emlékműsor első felében a székely mellényt magukra öltő előadók: Valter Ferenc, a Magyar Állami Operaház magánénekes és Kassai István Liszt-díjas zongoraművész, a MMA rendes tagja közreműködésével „... s **míg kisebbítnek, lassan megnövünk**” (Dsida Jenő) címmel a Szent Mihály Szekere Vándorszínház produkcióját hallhatta a Vigadó közönsége. Padányi Viktor, Móra Ferenc, Kárpáti (Tábori) Piroska, Babits Mihály, Zsabka Kálmán, Karinthy Frigyes, Csoóri Sándor, Juhász Gyula, Makovecz Imre, Papp-Váry Elemérné, Dsida Jenő súlyos gondolatai között egy-egy, nem kevésbé fájdalmas zenemű, vagy annak részlete hangzott el: Bartók Béla (Gyászinduló a „Kossuth” szimfóniai költeményéből), Mosonyi Mihály (Gyászhangok Széchenyi István halálára), Falu Tamás-Vincze Zsigmond (Igazságot Magyarországnak!), Kodály Zoltán (Székely keserves, Meditáció), Reményik Zsigmond-Hubay Jenő (Hallga, mi ez...), Weiner Leó (Panaszos ének, Passacaglia), Kulinyi Ernő-Vincze Zsigmond (Szép vagy, gyönyörű vagy, Magyarország), Liszt Ferenc (Szózat és Magyar Himnusz Fantázia).

Kassai István és Valter Ferenc

A program második részében Juhász Judit, az est háziasszonya Lukács Sándor színművészt, az MMA rendes tagját szólította a díszterem színpadára, akitől Reményik Sándor és Babits Mihály – az ország megcsonkításába soha bele nyugodni nem tudó, valamint azt elfogadni sem akaró - verseit hallhattuk. A megszólaltatott zeneművek – a kevésbé ismertségükön kívül – szinte

mindegyike szolgált valamilyen különlegességgel. Ilyen kuriózumnak számított Ábrányi Emil – Tisza István emlékére írt négy tételes (Nyitány, Pusztai hangulat, Scherzo, Gyászhangok) – Epikus szvitje a szerző négykezes átíratában, amely a zongorán közreműködő Kassai István, valamint a miskolci csembaloművész, Flach Antal (a MMA ösztöndíjasa) előadásában a mű bemutatójaként hangzott el. Hubay Jenőt nem elsősorban dalszerzőként ismerhetjük, Végvári dalok op. 113. dalfüzérét (Eredj, ha tudsz!, Október 6., Könnyek, Hallga, mi ez?) Reményik Sándor versei ihlették. Koczka Tamás operaénekes, Kassai István, valamint Sándor János klarinétművész voltak a dalok ihletett megszólaltatói.

Mezey Martina, Flach Antal, Hankó Matild, Bereczki Ákos

Az emlékműsor szintén egy bemutatóval zárult, Dohnányi Ernő Ünnepi nyitány című opusát maga a szerző írta át két zongorára és nyolc kézre. Az együtt játékban is figyelemre méltó hangszeres produkcióval előrukkoló miskolci zongoristákat – Flach Antal, valamint tanítványai: Mezey Martina, Hankó Matild, Bereczki Ákos – az emlékműsor közönsége hálás tapsal köszöntötte. (Az előadás a YouTube-csatornán megtekinthető.) A Szózat-, valamint a Himnusz hangjait parafrázáló muzsika kiváló befejező darabnak bizonyult, már csak azért is, mert a trianoni fájdalom száz év eltelte után is nyomasztja a lelkeket. Szükségünk volt az Ünnepi nyitány felemelő, erőt és bizakodást sugárzó-, a „Hazádnak rendületlenül, légy híve, oh magyar;”, továbbá az „Isten áldd meg a magyart” hangjaira ahhoz, hogy a gyász, a veszteség marcangoló érzése helyett a bő egy évtizede formálódó nemzeti összetartozás – íme, csak néhány a szimbolikus programok közül: Magyarok Kenyere, Csíksomlyói Zarándoklat, Felszállott a páva, Virtuózok, Nemzeti Vágta, Tusványos Nyári Szabadegyeteme, – élménye hassa át mindnyájunk szívét.

Hangszerkiállítás és hangversenyek az Északi teremben

Visszakanyarodva a két napos Magyar Hegedű Ünnepéhez, Szecsődi Ferenc, a MMA rendes tagja megnyitó gondolatai után hagyományosan az *Új magyar vonós mesterhangszerek* kiállítását Semmelweis Tibor, a Magyar Hangszerész Szövetség tiszteletbeli elnöke nyitotta meg. Az érdeklődők a kiállított hangszereket ezúttal is kipróbálhatták és

lehetőség volt a megvásárlására is. Zenei csemegeként pedig Tóth Péter *Rapszódia szólóhegedűre* című darabja csendült fel *Sztathatosz Sebestyén*, – Fischer Annie ösztöndíjas, a 2021. év King's Peak Nemzetközi Hegedűverseny (USA) győztese – a kiállításon is szerepelt *Paulus Horvath* hegedűjén.

A hangversenyek sora a *Szegedi Hegedűegyüttes* műsorával kezdődött. Tagjai – Brezovszki Gergő, Farkas Erzsébet, Liptai Enikő, Nagy

Sztathatosz Sebestyén

Enikő, Pásztor Teréz, Rác Polla Metta, Somogyi Kinga – valamennyien annak a mesternek tanítványai, akinek hitvallása: „*A tanítás az életem. Átadni a következő generációknak szeretett mestereim szellemi örökségét. Fontos a mesterségbeli tudás, a zenei ízlés, de elsősorban embert nevelek. Ez a három dolog nem választható el egymástól, bármelyik hiányzik, senki sem lehet tartósan sikeres ezen a pályán.*”

Szegedi Hegedűegyesület

Szecsődi Ferenc, a Szegedi Tudományegyetem Művészeti Karának népszerű professzora rendszeresen fellép tanítványaival, s ez alkalommal Fr. Händel, J.S. Bach, L. von Beethoven, G. Bizet,

Bach, L. von Beethoven, G. Bizet,

D. Sosztakovics darabjait átiratok formájában élvezhette a jobbára szakmainak tekinthető közönség.

A délutáni programot – Derecskei András vezényletével – a *Lavotta János Kamarazenekar* (alapító-művészeti vezető: Dombóvári János) hangversenye nyitotta. Az együttes harmadik alkalommal kapott meghívást a Magyar Hegedű Ünnepe-re, hogy felidézze a 19. századi magyar romantikus zenei stílusát, a verbunkost.

Ezúttal a kamarazenekar az Összetartozás 100 emlékévre összeállított műsorát játszotta *A magyar zene trianoni sípja* címmel, amely először 2020. augusztus 19-én a Zempléni Fesztivál kísérő rendezvényeként hangzott el. A koncert gondolata e sorok írója számára az irodalomból

Szecsődi Ferenc, Dombóvári János, Derecskei András és a Lavotta János Kamarazenekar

jött, ugyanis Illyés Gyula nevezte „ötágú sípnak” a magyar irodalmat, melynek minden „ága” egy-egy elszakított terület irodalmi kultúrájához kapcsolódik.

A magyar zene összehangolt trianoni sípja *Lavotta János (Felvidék), Márton István (Kárpátalja), Csíky Boldizsár (Erdély), Király Ernő (Délvidék)*, valamint *Takács Jenő*

Véber Noémi és Szecsődi Ferenc

(*Őrvidék*) egy-egy művén keresztül szólalt meg.¹ A magyar historikus énekeket, verbunkost idéző, valamint népzenei gyökerű művek – a kamarazenekar hangulatos előadásában – elnyerték a szép számú hallgatóság tetszését. A délutáni két hangverseny között – ím, már hagyományosan – Véber Noémi, „A nemzet tehetségeiért” *Bona Bonis-díjjal* kitüntetett képzőművész, rajzpedagógus tárlatát „*Hegedűk triolorban*” címmel Szecsődi Ferenc nyitotta meg. Véber Noémiről tudjuk, hogy alkotói munkájában a hegedű központi motívum.

Rajzpedagógusként a klasszikus zene és a kortárs képzőművészet interaktív összekapcsolására egy évtizede önálló programot dolgozott ki, melyet tehetséggondozó óráin eredményesen, nagy sikerrel alkalmaz. Az idei kiállításon tanítványai grafikáiból is láthattunk két tematikus kollekción: „*Variációk violinkulcsra*” címmel a szegedi HAMMIDO Művészeti Iskola grafika-festészet tanszakos növendékeitől, valamint Hubay Jenő *Gyermekjelenetek* című, tíz tételes művéhez készített illusztrációkat tekinthették meg az érdeklődők.

Az első nap zárásaként a MESTEREK, TANÍTVÁNYOK, ZENEI UNOKÁK címmel a Kossuth- és Liszt Ferenc-díjas hegedűművész, Kovács Dénes emlékére rendezett hegedűhangversenyre került sor. *Mesterek*, – Kovács Dénes, Szecsődi Ferenc – *tanítványok*, – Csévi Flóra, Pécsiné Pánczél Mária, a 2018. évi Zeneiskolai Hegedűtanárok II. Országos Versenyének győztese, Sztathatosz Sebestyén – valamint Liptai Enikő és *zenei unokái*: Demeter Dóra, Haluska Lara Jázmin, Kövecz Renáta Abigél hegedűjátékát hallgatva az volt az érzése az embernek, hogy a mesterek nagy családjának bensőséges, oldott hangulatú hangversenyének részese. Az egykori tanítványokat és

¹ Elhangzott művek:

Lavotta János: Szigetvár ostroma (Dombóvári János átíratában)

Takács Jenő: Kőszegi percek

Csíky Boldizsár: Régi erdélyi énekek és táncok, Vitézi énekek Tinódi dallamokra

Király Ernő: Ungaresca

Márton István: Népdalszvit

növendékeket Sigmondné Erős Andrea, Benedekfi István kísérte-, a Beethoven F-dúr Románc zenekari szolamát pedig Szecsődi Ferenc játszotta zongorán.

A hegedűünnep a második napon a HÉJJA CSELLÓEGYÜTTES matiné koncertjével folytatódott. Ez a formáció igazi unikum a számos gordonkaegyüttes, csellózenekar között. Valamennyi zenész hangszerét a kiváló magyar mester, *Héjja János* készítette. A hangszerkészítés összetett művészet, hiszen a mesternek az esztétikai szempontokon kívül arra is oda kell figyelnie, hogy a hangszer kifogástalanul szóljon. Saját műhelyét, a Héjja Csellót 1998-ban alapította, ahol főként mestercsellók készítésével, restaurálásával foglalkozik. A mester szerint a cselló a lehető legtökéletesebb méretű hangszer, mert harmonizál az emberi test méretével. Hangmagasságban, hangszínben és méretben is a lehető legemberbarátabb hangszer, olyannyira, hogy a csellóhang lett Héjja János „zenei anyanyelve”.

Héjja Csellóegyüttes

A Héjja Csellóegyüttes 2017-ben alakult, tagjai² aktív művészek, vezető zenekarok szolamvezetői éppúgy, mint pályájuk kezdetén álló tehetséges növendékek. Az együttes – ötletgazdái: Héjja János, Péronno-Darabont Katalin, valamint Bartos Csaba – variálható létszámú, a koncerten elhangzott Bartók, Goltermann, Rossini, Mascagni, Ravel, Fauré művek bemutatása során ezt bizonyították is. Az előadás során használt hangszereket készítője mutatta be a közönségnek.

Benedekfi István, Császár Angela, Szecsődi Ferenc

A matiné koncert második részében Hubay Jenő, 1898-ban első gyermekének komponált *Gyermekjelenetek* című ciklusa hangzott el. A hegedűre és zongorára írt mű tíz tételben egy kisfiú egy napját – az ébredéstől az álomig – meséli el. A darab tételcímeihez 2018-ban M. Kakuk Móni írt rövid mesét, amit az epizódok előtt *Császár Angela* Jászai Mari-díjas, Érdemes és Kiváló Művész olvasott fel. A tételek zenei anyagát – Benedekfi István zongorakíséretével – *Szecsődi Ferenc* tolmácsolta.

² Bánkövi Bence, Bartos Csaba, Hagiwara Riku, Héjja János, Jánky Emese, Kiss Csongor, Kováts Miron, Lakatos Gabriella, Mantlik Judit, Szabó Réka

Főtebb már említettük, hogy a Gyermekdalok tételeihez Véber Noémi festőművész növendékeivel készített szemléltető rajzokat, amelyek a rendezvény ideje alatt voltak megtekinthetők.³ A kiállítás segítségével a klasszikus zenei darabbal összekapcsolt kortárs irodalmi és képzőművészeti alkotások a közönséget igazi összművészeti élményben részesítették.

Köszönjük a fáradhatatlan szervezőknek, Szecsódi Ferencnek és Véber Noéminek a tartalmas, magas színvonalon megvalósított hegedűs ünnepet és várjuk a folytatást 2022-ben!

Dombóvári János

³ Hubay zeneszerzői termése között találunk olyan művet, mint például az 1873-ban Petőfi Sándor sorainak felhasználásával énekhangra írt *18 Eredeti magyar dal*, amelyhez neves kortárs művészek – mások mellett Feszty Árpád, Lotz Károly, Munkácsy Mihály, Zichy Mihály – készítettek illusztrációt.